

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

14. februar 2014.

ŠAH DENIZ BEZ GASA – JUŽNI TOK BEZ ALTERNATIVE

GDE JE KLJUČ ?

[VIŠE](#)

[RIM PRODAJE DEO ENIJA](#)

[STATOL: PAPRENI PROJEKAT](#)

[NOVE RAFINERIJE VAN EU](#)

[LUKOIL SPREMAN ZA IRAN](#)

[ROSNJEFT PRODAJE PRVI JV](#)

[SEVERNI TOK DO BRITANIJE?](#)

[TURSKA ČEKA GASOVODE](#)

[NOVE BS U BUGARSKOJ](#)

MOSKVA - Rusija će ove godine povećati proizvodnju nafte za 0,3%, na 525 miliona tona, a prirodnog gasa za 4,8%, na 700 milijardi kubnih metara, saopštio je u sredu zamenik ministra energije te zemlje. Kiril Molodcov je rekao da bi proizvodnja gasa mogla i više da poraste, ali je plan vezan za skladišne i transportne kapacitete, kao i potrošnju. Prema njegovim rečima, rast proizvodnje nafte biće posledica lanjskog otvaranja novih polja. U 2013. Rusija je proizvela 523 miliona tona nafte i 668 mlrd. m³ prirodnog gasa. **RIA Novosti**

RIM – Vlada Italija namerava da proda nešto od svog udela u najvećoj domaćoj naftno-gasnoj kompaniji Eni, u sklopu politike prikupljanja sredstava za smanjenje nacionalnog duga, najavio je ministar privrede te zemlje. Fabrizio Saccomanni je u obraćanju Senatu u sredu rekao da prodajom dela vlasništva u Eniju i nekim drugim javnom kompanijama vlada planira prihod od osam do devet milijardi evra, prenosi **Reuters**. Vlada Italije je vlasnik ukupno 30,1% kapitala Enija.

OSLO – Razvoj gigantskog severnomorskog naftnog polja Johan Sverdrup koštaće 100 do 120 milijardi kruna, ili 16,3 do 19,6 milijard evra, saopštili su u četvrtak partneri u ovom projektu, norveški Statoil i Det norske. Otkriveno u 2010. godini, polje Sverdrup se procenjuje da sadrži između 1,8 i 2,9 milijardi barela nafte. Firme su navele da očekuju da dnevna proizvodnja iz tog polja dostigne u vrhu 550 do 650 hiljada barela. **Reuters**

Johan Sverdrup će biti najskuplji projekat u istoriji Statoila

ST. PETERSBURG - Gazprom njeft i Schlumberger dogovorili su se o proširenju tehnološke saradnje, saopšteno je 10. februara iz ruske kompanije. Dodatak na postojeći ugovor o saradnji obuhvata obezbeđenje veće efikasnosti u razvoju teško dostupnih rezervi uljnih škriljaca, posebno iz polja Baženov u zapadnom Sibiru, kao i nekonvencionalnih ležišta nafte u autonomnoj oblasti Hanti Mansi. gazprom-neft.com

BRISSEL – Evropski parlament predložio je Brisel da pokuša da privoli ne EU države područja Mediterana, Crnog i Baltičkog mora da u svoje legislative uključe severnomorska iskustva u oblasti zaštite od posledica izlivanja nafte. Preporuka je sadržana u izveštaju koji je za Komitet za ribarstvo Parlamenta pripremila ekipa eksperata univerziteta u škotskom gradu Aberdinu, prenosi 11. februara *The Herald*.

ЗАШТО АВІОН
ЛЕТИ ТАКО ВИСОКО?

Енергија живота

NIS
GAZPROM NEFT

MOSKVA - Rosnjeft i General Electric saopštili su da su potpisali 400 miliona dolara vredan sporazum o uspostavljanju niza zajedničkih ulaganja. Dokument su potpisali čelnici dveju kompanija Igor Sečin i Jeffrey Immelt u prisustvu ruskog premijera Dmitrija Medvedeva. Sporazum obuhvata proširenje naučne i tehnološke saradnje i, u prvoj fazi, stvaranje dva specijalistička centra – za primenjeni inženjering i za istraživanje i razvoj. rosneft.com

ISTANBUL – Turska kompanija Turcas Petrol saopštila je da je njena podfirma Turcas Rafineri Yatirim počela pregovore sa kompanijom Socar o prodaji svog udela od 13,5% u projektu rafinerije Star na zapadu Turske, kojim rukovodi azerbejdžanska državna naftno-gasna firma. Rafinerija Star bi trebalo da počne sa radom u 2016. godini, kapacitetom prerade 10 miliona tona nafte godišnje. Socar u projektu ima udeo od 40%. *SeeNews*

KUVAJT – Globalni naftni servisni velikan Petrofac dogovorio je sa dva južnokorejska partnera 3,7 milijardi dolara vredan posao dogradnje i modernizacije kuvajtske rafinerije Mina Abdula (na slici), u vlasništvu Kuwait National Petroleum Company (KNPC). Ugovor na četiri godine predviđa izgradnju 19 novih rafinerijskih jedinica i modernizaciju postojećih pet, kao i gradnju među-rafinerijskih linija. Posao je deo

KNPC-ovog projektam čistih goriva, sa planom podizanja kapaciteta prerade na oko 800.000 barela na dan. *upstream*

MOSKVA – Lukoil je spreman da realizuje iranski naftni projekat Anaran, posle ukidanja zapadnih sankcija prema toj zemlji, kazao je u sredu čelnik ruske naftne kompanije Vagit Alekperov. Lukoil je u partnerstvu sa norveškim Statoilom istraživao naftu u bloku Anaran, da bi se povukao posle uvođenja SAD-EU sankcija uz gubitke procenjene na 63 miliona dolara. Alekperov je takođe rekao novinarima tokom jedne posete u unutrašnjosti Rusije da se kompanija povukla iz offshore projekta istraživanja nafte u Vijetnamu, gde je imala udeo od 50%, ali da nastavlja druge projekte u svetu, uključujući u Rumuniji, gde će u avgustu početi poslove bušenja. *RIA Novosti*

MOSKVA - Upravni odbor Rosnjefta odobrio je posao prodaje sirove nafte i lož ulja britanskom BP-u u vrednosti 273 miliona dolara, saopšteno je 11. februara iz ruske naftne kompanije. Rosnjeft nije želeo da za *Reuters* obelodani datume isporuka.

GORIVO NOVE GENERACIJE
Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

ecto PLUS **ecto** **LUK LUKOIL**

MOSKVA - Rosnjeft i njegov partner, američki Conoco Phillips prodaju svaki svoj 50-procentni udeo u projektu Polar Lights, dve decenije starom zajedničkom naftnom ulaganju u severnoj ruskoj oblasti Timan-Pečora, objavio je u sredu moskovski **Kommersant**. Polar Lights je formiran 1992. na naftnom polju Ardalin u Timan-Pečori, kao jedan od prvih projekata istraživanja nafte u Rusiji sa inostranim partnerima. Proizvodnja je međutim pala 2012. na ispod 600.000 tona i procenjuje se da će posao biti neprofitabilan iza 2019. Procenjuje se da ovaj JV vredi do 150 miliona dolara.

PARIZ – Total se pridružio ostalim kompanijama iz tzv Big Oil kluba koje su pre francuskog naftnog kolosa objavile pad zarada u poslednjem kvartalu 2013., objavivši u sredu za bezmalo 30% manji neto profit ostvaren u poslednja tri meseca lane. Profit Totala u tom kvartalu iznosio je 2,18 milijardi dolara, 28% manje nego 3,94 mlrd.\$ zarađene godinu dana ranije. Pre njega su i druga dva evropska člana Big Oil, BP i Royal Dutch Shell objavile manje zarade u poslednja tri meseca 2013., kao posledica stagnacije cena sirove nafte, pada potrošnje goriva i rafinerijskih marži. Proizvodnja Totala u 2013. stagnirala je na 2,28 miliona barela na dan (mb/d), ali CEO kompanije Christophe de Margerie (foto) navodi da Total ostaje pri planu da je do 2015. podigne na 2,6 mb/d, i moguće 3 mb/d do 2017., zahvaljujući novim projektima u Angoli, Severnom moru i Nigeriji. **AP**

RIO DE ŽANEIRO – Royal Dutch Shell je dobio odobrenje brazilskih vlasti da proda kompaniji Qatar Petroleum udeo od 23% u offshore naftnom polju u podmorju Atlantika te južnoameričke države, objavio je u ponedeljak službeni list u Braziliji. Shell je krajem januara najavio ovu prodaju u vrednosti milijardu dolara. Anglo-holandski kolos će posle prodaje zadržati udeo od 50% u naftnom polju koje trenutno proizvodi 50.000 barela na dan. **SeeNews**

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Gazprom i partneri iz projekta Severni tok pripremili su studiju izvodljivosti proširenja ovog gasovoda koja pokazuje da je ulaganje procenjeno na oko 13,3 milijarde evra finansijski isplativo. Kako objavljuje 12. februara **RIA Novosti**, finalna odluka zavisiće ipak od dodatnih analiza, ali osnovu projekta čini gradnja kraka Severnog toka do Velike Britanije sa planom Gasproma da na taj način osvoji na duži rok 50% tržišta prirodnog gasa te države, inače sa 200 miliona kubika dnevno, već najvećeg EU potrošača gasa, navodi energetski ekspert Tom Hedegard. Gazprom trenutno zahvata 10% britanskog uvoza gasa (i ima više od pet miliona

potrošača u toj zemlji), dopremajući energent preko dva manja gasovoda iz Belgije i Holandije. Gazpromu u ovom slučaju ide na ruku i činjenica da Britanija još nije prihvatila odredbe Trećeg energetskog paketa EU zakonodavstva, na osnovu koga bi ruska kompanija morala 50% kapaciteta budućeg gasovoda da prepusti konkurentskim snabdevačima, konstatuje Hedegard.

RIM - Konzorcijum 12 firmi, lokalnih potrošača energije, ulaže 110 miliona evra u gradnju LNG terminala u Monfalconeu u severoistočnoj Italiji, javlja u utorak **Reuters**. Kapacitet terminala iznosi 800 miliona m³ godišnje, od čega će 650 miliona m³ koristiti članice konzorcijuma Smart Gas Monfalcone, dok će ostatak biti namenjen tržištu. Terminal bi s radom mogao da počne 2018. Članice konzorcijuma računicu grade i na proceni da će cene LNG-a u idućih nekoliko godina pasti, posebno kada SAD počnu sa izvozom utečlnjenog gasa.

BAGDAD - Azerbajdžan je ponudio Iraku i drugim zainteresovanim državama da preko njegovog projektovaoog gasovodnog koridor izvoze gas na tržište EU, rekao je u ponedeljak ministar spoljnih poslova Elmar Mamadijarov. "Projekt je tu i ako se druge zemlje ... žele pridružiti južnom gasovodnom koridoru, uključujući Irak koji je već izrazio interes, spremni smo za početak pregovora", rekao je ministar novinarima posle razgovora sa zvaničnicima u Bagdadu.

BAKU – Proizvodnja gasa iz azerbejdžanskog polja Šah Deniz nije u 2013. uspela da premaši rekord dnevnog outputa od 29 miliona kubika iz 3. kvartala 2010., prenosi 12. februara agencija **abc.az**. Dnevna proizvodnja iznosila je nešto ispod 27 miliona kubnih metara, a ukupno je u 2013. iz polja kojim rukovodi britanski BP, izvađeno 9,8 milijardi m³ gasa i 2,48 miliona tona kondenzata, saopštio je BP Azerbaijan. Ukupno je od početka eksploatacije iz ovog podkaspiskog polja (od kraja 2006. do 1. januara 2014.) proizvedeno 47,3 mlrd. m³ prirodnog gasa i 12,6 miliona tona kondenzata.

BRISSEL - Prvi deo gasovoda Južni tok proradiće za manje od dve godine, a prve isporuke gasa možemo očekivati u decembru 2015., rekao je predstavnik Rusije u EU Vladimir Čižov. On je u intervjuu agenciji **RIA Novosti** naveo da Rusija i EU trenutno razmatraju mogućnost da za Južni tok primene izuzeće od pravila Trećeg energetskeg paketa. Napomenuo je da sličan spor sada vode Rusija i EU zbog Severnog toka. Očekuje se da Evropska komisija do 10. marta donese rešenje hoće li kopneni deo gasovoda (sistem OPAL) izuzeti od pravila, kazao je Čižov.

SOFIJA - Bugarsko Ministarstvo za prirodnu sredinu i vode odobrilo je gradnju gasovoda Južni tok, uz zaključak studije da projekt neće značajnije štetiti okolini. Posle ovoga trebalo bi uskoro da se izda dozvola za izgradnju bugarske podmorske sekcije gasovoda kako bi radovi počeli do sredine ove godine. U studiji se navodi 200 mera koje će garantovati očuvanje prirodnog i kulturnog nasleđa, a jedna od njih je da se neće raditi iskopavanja na poznatoj plaži Paša Dere u Varni, na crnomorskoj obali gde se planira izlazak cevi gasovoda na obalu, već će se koristiti mikrotuneli na dubini 20 m, prenosi ruski portal **Glas Rusije**.

LONDON – Turska bi mogla trgovati sa oko 100 milijardi kubnih metara gasa godišnje kada se realizuju velike planirane gasovodne investicije koje iz Centralne Azije i sa Bliskog istoka idu preko teritorije ove zemlje u EU i izgrade LNG terminali i gasna skladišta, ocenjuju eksperti Oksfordskog univerziteta za energetske studije (OIES) u studiji objavljenoj 10. februara. Sama potrošnja gasa u Turskoj bi, prema procenama tamošnje gasovodne kompanije BOTAS, trebalo da poraste sa sadašnjih 47 mlrd m³, na 81 mlrd u 2030. Studija, međutim, navodi da ova zemlja može postati strateško energetsko čvorište pod uslovom da razdvoji u BOTAS-u poslove

transporta od veletrgovine gasom i formira komercijalnu energetsku berzu radi pružanja predvidivih cenovnih mehanizama finansijskim institucijama. To bi pomoglo jačanju poverenja kod potencijalnih investitora i obezbeđenju do 2023. godine potrebnih ulaganja od 100 milijardi dolara. OIES, međutim, smatra da će formiranje likvidnog gasnog čvorišta biti teško, jer većina

prirodnog gasa koja ide preko Turske vezana je za dugoročne, naftno-indeksirane, ugovore. „Za ostvarenje vizije čvorišta i formiranje pouzdanog cenovnog indeksa, potrebno je obezbediti dovoljne količine gasa trgovanog na spot tržištu u Turskoj“, stoji u studiji. **Hurriyet Daily**

PEKING – Kompanija PetroChina, najveći azijski proizvođač nafte i gasa, pronašao je u jugozapadnoj oblasti Sičuan ležište od 308,2 milijarde kubnik metara tehnički proizvodivog prirodnog gasa. Kako je u ponedjeljak saopšteno iz matične kompanije CNPC, to je jedno od najvećih pronalazaka prirodnog gasa u Kini u poslednjih deset godina. Kina je prošle godine proizvela ukupno 121 mlrd, m³ gasa, a uvezla 53,4 mlrd., prenosi **Reuters**

SUSEDI I REGION

SOFIJA – Srpska kompanija NIS Petrol, u vlasništvu Gasprom njefta kupuje 11 benzinskih stanica u Bugarskoj, objavljuje u četvrtak sofijski dnevnik Novinite, pozivajući se na saopštenje iz bugarske Komisije za zaštitu konkurencije (KZK). Sadašnji vlasnici tih pumpi su kompanije OMV Bulgaria, Bultrans Oil iz Burgasa i Lite Commerce iz Plovdiva. NIS Petrol će posle ovog posla proširiti svoju maloprodajnu mrežu u Bugarskoj na ukupno 35 benzinskih stanica i 12 placeva sa odobrenjem za gradnju novih pumpi. Od toga četiri terena su pored autoputa Trakija, a gradnja Stanica se očekuje da počne u ovoj godini, pišu Novinite. Plan NIS Petrola je da do kraja godine uveća na oko 50 prodajnih mesta mrežu BS u Bugarskoj.

ZAGREB – Erste banka ocenila je u utorak da je ruska kompanija Gasprom njeft logičniji potencijalni kupac udela mađarskog MOL-a u hrvatskoj naftnoj firmi INA, nego što je to ruski državni kolos Rosnjeft. Istraživačko odeljenje banke, Erste Research u noti investitorima navodi da „hrvatska štampa pominje Rosnjeft kao potencijalnog kupca udela, iako nama deluje mnogo

logičnije da to budu drugi kupci, poput vlasnika srpskog NIS-a, Gasprom njeft“. Analitičari Banke procenjuju da bi MOL za svoj udeo od 49,08% Ine prihvatio cenu od 1,5 do dve milijarde dolara (1,1-1,46 mlrd. evra). Navode da je „visoka cena važna i za Hrvatsku, jer bi jeftina prodaja (udela MOL-a za Zagreb) bila politički neprihvatljiva“. U izveštaju se takođe konstatuje da će svaki potencijalni kupac udela mađarske kompanije tražiti od Zagreba i punu kontrolu nad Inom.

Prema austrijskoj banci, ključna pitanja restrukturiranja kompanije INA su pretvaranje rafinerije Sisak u skladišni centar za sirovu naftu i derivate, smanjenje radne snage, prodaja gasne trgovačke podfirme Prirodni plin državi, ili podizanje cena gasa na tržišni nivo, kao i nastavak investicija u upstream u Hrvatskoj i rešenje pitanja rudne rente. Analitičari smatraju da bi potencijalni ruski kupac verovatno podržao modernizaciju rafinerije u Rijeci i moguće omogućio Ini da ponovo dobije prava proizvodnje u Siriji. **SeeNews**

SARAJEVO - Aukcija za prodaju akcija Energopetrola, u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine završena je 12. februara na Sarajevskoj berzi neuspehom, jer nije bilo zainteresovanih kupaca. Na prodaji je bilo 1.215.111 deonica, odnosno 22,14% udela ovog emitenta BiH. Ponuđena cena po akciji bila je 6,80 KM. **SEEbiz**

BOSANSKI BROD - U Rafineriji nafte Brod najavljen je početak remonta i rekonstrukcije opreme u vrednosti milion konvertibilnih maraka. Generalni direktor Rafinerije, Andrej Getinger, potvrdio je da „su obezbeđene zalihe naftnih derivata koje će osigurati snabdevanje tržišta u vreme radova koji će potrajati do kraja marta. Remont je zakonska obaveza Rafinerije u Brodu čije ispunjenje kontroliše Inspektorat Republike Srpske. **Srna**

**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Privredna komora Srbije omogućila je svojim članovima, svim privrednim subjektima besplatno izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata, pomoću kojih možete iz svoje kancelarije da podnosite PDV prijavu, proveravate finansijski rejting svoj i preduzeća sa kojima saradujete, oglašavate ponudu i tražnju, podnesite carinsku deklaraciju, prijavu i odjavu zaposlenika.

Ova napredna, savremena i jedinstvena usluga Privredne komore Srbije omogućava preduzećima i poslovnim ljudima sigurno elektronsko poslovanje, smanjenje troškova, pojednostavljenje procedura i povećanje efikasnosti u radu.

pkzca@pkcs.rs www.pkcs.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pkcs.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

